

megszabadulás ünneplése paradox módon ma a szellem nélküli anyag kilátástalan mindenhatóságát jeleníti meg. A hasonló után mohón sietünk – az azonos megtalálásához idő kell. Az idő beosztása, tagolása. Ahogyan a monostorban teszik a szerzetesek másfél évezrede. Szent Márton hegyén megérint bennünket a megformált idő csendje. Az anyagtól való elrugaszkodás és az anyagba való visszaküldetés összetartozásának ereje. Az anyagtalan zajos ünneplésének és ünnepeltetésének álságos allűrje egészséges módon hiányzik Pannonhalma kortárs épületeiből. Nem egyszerűen „korszerűek” – kortársak is egyszermind. Nem a hasonlót hajszolják, hanem az azonosat őrzik.⁶

JEGYZETEK

1 Martin HEIDEGGER, Kérdés a technika nyomán, ford. GERÉBY György, in A késő újkor józansága, szerk. TILLMANN J. A., Bp., Göncöl, 2004, II, 111–134.

2 JANÁKY István, „Valamilyen, nem valamilyen”, Magyar Építőművészet, (1994/6): 34–35.

3 Hans JANTZEN német művészettörténész használja a kifejezést gótikus katedrálisokkal kapcsolatban.

4 A modern építészek nagyra becsülték az ókori, elsősorban a klasszikus görög épületekben a tökéletességig megformált anyag szépségét, önálló plasztikai értékét.

5 Hans SEDLMAYR, Über Michelangelo, München, R. Piper & Co., 1940, passim.

6 A hasonló és az azonos értelmezésére lásd Paul RICOEUR, Metafora és filozófiai diskurzus, ford. GYIMESI Tímea, in Szöveg és interpretáció, szerk. BACSÓ Béla, Bp., Cserépfalvi, é. n., 82.

writes in his essay on Lewerentz that the sacred is the representation of the cosmic order in the visible order. One might add that cosmic order is only visible in fragments. Visible order, and materialized beliefs are passed on by models.

It may very well be possible that if we dispose of models, we will be imprisoned by stereotypes, and that the celebration of shedding the down-to earth troubles and burdens of working the material paradoxically represents the hopeless omnipotence of soulless matter today. This is similar with greed – finding the identical takes time: the segmenting, the cutting out of time, as it has been done in the monastery for the past 1500 years. The silence of formed time touches us on Saint Martin's Hill. This is the power of the connection between taking off from matter and being returned to it. The noisy celebration of the dematerialized and the false air thereof is missing from the contemporary buildings of Pannonhalma. They are not merely “up-to-date”; they are our contemporaries, too. They are not pursuing likeness but rather they are guarding sameness.⁶

NOTES

1 Martin HEIDEGGER, The Question Concerning Technology and Other Essays, [Translated by William LOVITT, New York: Harper & Row 1977].

2 István JANÁKY, „Valamilyen, nem valamilyen”, Magyar Építőművészet, (1994/6): 34–35.

3 German art historian Hans JANTZEN uses the term with relation to Gothic cathedrals.

4 Modern architects appreciated the beauty and independent value of plasticity in a material shaped to perfection as manifested in Antique, especially Classical Greek buildings.

5 Hans SEDLMAYR, Über Michelangelo, [München: R. Piper & Co., 1940], passim.

6 For the interpretation of likeness and sameness see Paul RICOEUR, „Metaphor and Philosophical Discourse” in The Rule of Metaphor, [London: Routledge and Kegan Paul, 1978].

A PANNONHALMI FŐAPÁTSÁG ÚJ LÁTOGATÓKÖZPONTJA A KOSARAS-DOMBON

Átadás éve: 2010

PANNONHALMA ARCHABBEY THE NEW VISITOR CENTRE ON KOSARAS HILL

Year of completion: 2010

Építész tervezők / Architects

Dick Sikkes, Albel Éva
Roeleveld-Sikkes Építészek Magyarország Kft.

Építész munkatársak / Project team

Födémesi Zsuzsa
Bártol Nándor
Simongáti Veronika

Statikus tervező / Structural Engineer

Földvári Gábor
Földvári Mérnökiroda Kft.

Üvegszerkezeti konzulens / Glass Consultant

Stocker György
Stokplan Kft.

Fotógrafika / Photo design

Schmal Károly

Gépész tervező / Mechanical Engineer

Erhardt Lajos
Novoterv Kft.

Villamos tervező / Electrical Engineer

Szabó László
Elpro Kft.

Konyhatechnológia / Kitchen Technology

Polnauer Lajos
Gasztró-Optik Kft.
Kátai Barna
Gasztroszerviz Mérnökiroda Kft.

Kivitelező / General Contractor

Merkbau Kft.

Minőségi építészet csak igényes megbízó esetén jöhet létre. Csak egy példát említve a pannonhalmi sikeres együttműködésből: a szép árnyékolórendszer kiválasztása annak a közösen képviselt álláspontnak az eredménye, hogy a szerkezetnek jó minőségűnek, egyszerűnek és elegánsnak kell lennie.

Dick SIKKES

One can only make good architecture with a good client. Choosing the shading system is a good example of this cooperation. We both agreed to pick a simple but good quality and elegant type.

A Pannonhalmi Bencés Főapátság turisztikai szolgáltatásainak és infrastruktúrájának fejlesztése, gasztronómiai szolgáltatásainak bővítése céljából 2006-ban építészeti tervpályázatot írt ki az új Látogatóközpont építészeti koncepciójának megfogalmazására. A létrehozandó együttes célja, hogy kielégítse az Apátságba egyre növekvő számban érkező látogatók idegenforgalmi igényeit. Az RS | Roeleveld-Sikkés Architects által készített első díjas tervek nem csupán az ún. Látogatóközpont megformálására fektettek nagy hangsúlyt, hanem az azt körülölelő környezet és a meglévő épületekkel való kapcsolat kialakítására, a műemléki környezetbe illeszkedésre is.

A helyszín az 1996 óta a világörökség részét képező Apátság közvetlen közelében, a történelmi épületegyüttes alatt fekvő Kosaras-domb. Az új beruházást megelőzően a domb teljes felületét – a turisták gépkocsijait és autóbuszait parkoltató – aszfaltburkolat fedte, minőségi infrastruktúra és vendégfogadás nem állt rendelkezésre. A legfontosabb építészeti szempont tehát a terület természetes, táji szerepének visszaállítása volt.

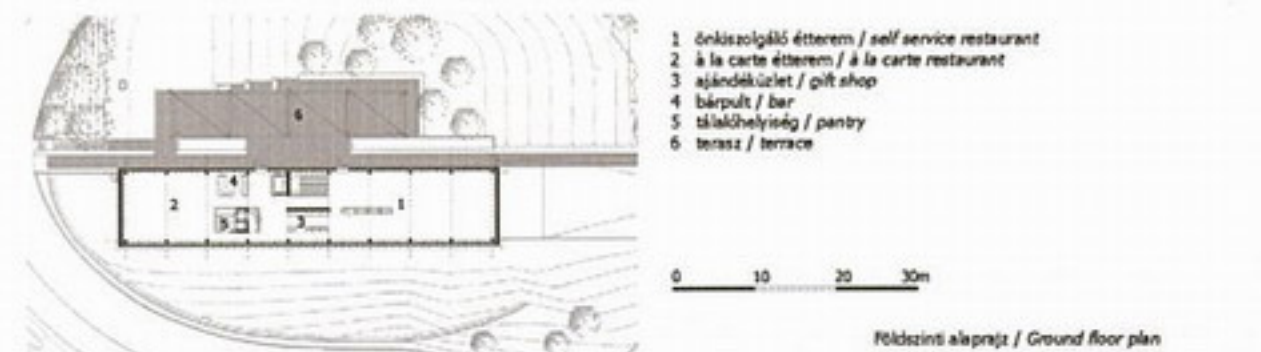
A Skardelli György által 2003-ban tervezett Fogadóépület az Apátság műemléki környezetének hangsúlyos építészeti eleme, kapu szerepe mellett erős vizuális dominanciával is rendelkezik: ezt a szimbólum jellegét az új fejlesztés tiszteletben tartja. Így az új Látogatóközpont telepítését és tömegformálását – második alapvető építészeti vezérelvként – a Fogadóépülethez fűződő viszony határozza meg.

A Látogatóközpont kétszintes, alsó része azonban a visszaépített domb természetes tömegébe süllyed, és a tájképben csak a transzparens üvegfelületű felső szint jelenik meg. Ez a félig rejtőzködő viselkedés teszi lehetővé, hogy – az egyébként nagyméretű – épülettömeg a dombfelülettel és a fogadóépülettel arányos léptékű maradjon. A Kosaras-domb rehabilitációja, a természeti környezet visszaállítása rejti el a fedett-nyitott parkolót, a kerékpártárolót és a csomagmegőrzőt, amelyek szintén a rendezett talajszint alatt, az érkezési iránnyal átellenesen helyezkednek el. A dombot megkerülő egyirányú út így az autókat és a buszokat az Apátságba és a völgyből egyaránt láthatatlan részre vezeti.

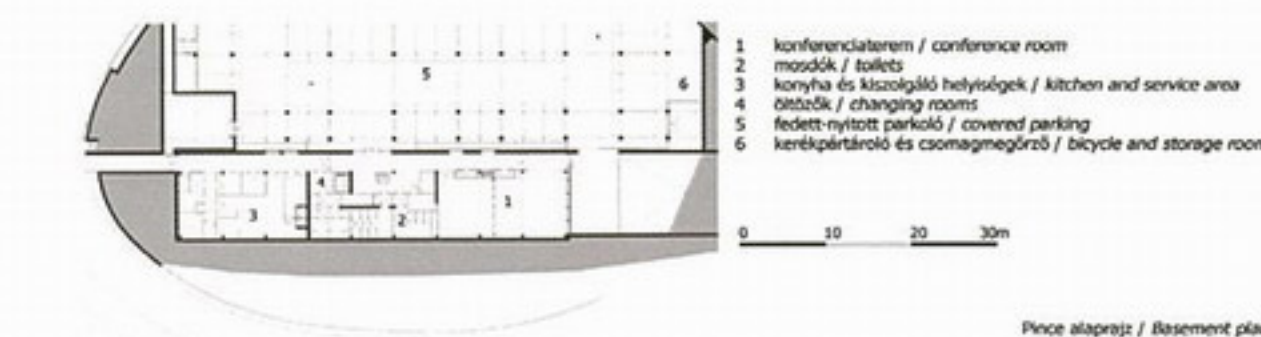
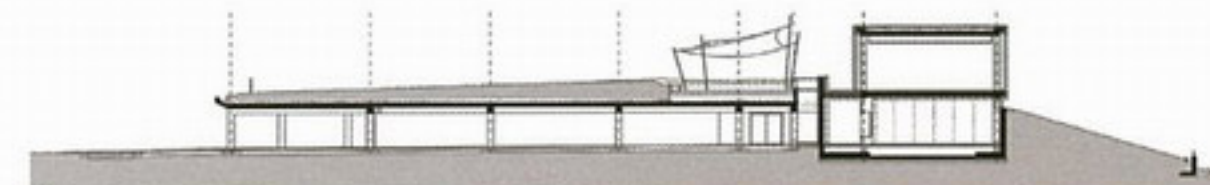
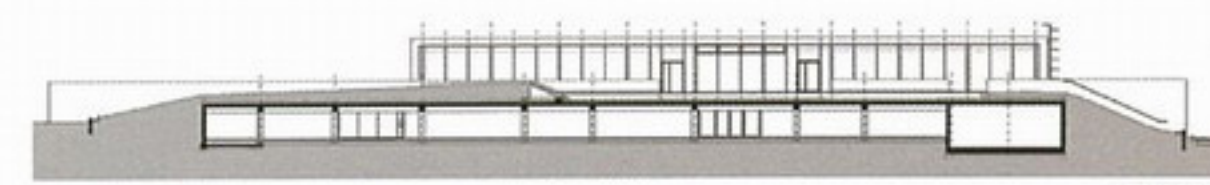
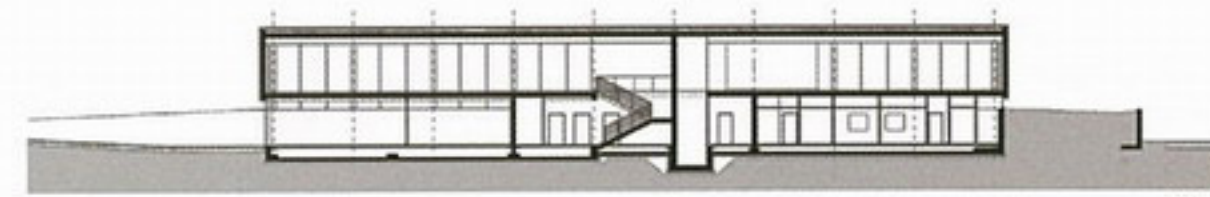
Az alsó (a parkolókkal megegyező) szinten, de a Fogadóépület felé megnyitottan egy megosztható, százhusz fős konferenciaterem fogadja a látogatókat. Ez lehetőséget teremt arra, hogy az épület különböző típusú és vendégkörű egyházi és világi rendezvények helyszíne legyen.

A domb felett „lebegő” épülettömegben az éttermi funkciók, az ehhez tartozó kiszolgálóhelyiségek az alsó szinten kapnak helyet, biztosítva ezzel a felső rész átlátható és rugalmas térszervezését. A felső szint à la carte étterme kétszáz négyzetméteres pihenőterasszal egészül ki a domb zöld felületén.

A terület megújítása által lehetőség nyílik arra, hogy a tárlatvezetés kezdetéig fennmaradó időt is kellemesen töltsék el az Apátságba látogatók; az arborétummal, az új gyógynövénykerttel és zárandokházzal kiegészülve pedig egy pannonhalmi kirándulás akár családi kikapcsolódást is jelenthet majd.

Földszinti alaprajz / Ground floor plan

Pince alaprajz / Basement plan

In 2006 a tender had been issued for the design and construction of the new Visitor Centre of the Benedictine Archabbey of Pannonhalma to improve its tourism, infrastructure and gastronomic services. The purpose of this development is to meet the demands of the continuously growing number of visitors.

The competition tender was awarded to Roeleveld-Sikkés Architects who not only focused on the design of the Visitor Centre but also paid close attention to the surrounding buildings to ensure that it fits into the architectural history of the environment.

The development site is located on the Kosaras Hill in the immediate vicinity of the designated World Heritage Archabbey. Prior to the development, the Kosaras Hill used to be covered with asphalt and served as a parking lot for the tourists who visited the Archabbey and there were no quality infrastructure or hospitality services available for the visitors. Therefore the most important aspect of the architectural concept – its first fundamental architectural principle – was to restore the natural environment of this site.

The reception building of the Archabbey was designed by György Skardelli in 2003 and it has a strong visual dominance and a symbolic role as a 'gatehouse'. It forms the connection between the established and contemporary architecture in this historical environment. The new Visitor Centre of Roeleveld-Sikkés Architects takes into consideration the significant architectural impact of the existing reception building. Its position and shape – the second fundamental architectural principle – were determined by its relation to the reception building. The Visitor Centre is a two-storey building but the lower floor is hidden by the hill therefore only the transparent glass facade of the upper floor is visible from the distance. This innovation ensures that the building is well proportioned to both the hill and the reception building, and is well suited to the environment. The rehabilitation of the Kosaras Hill – the restoration of its natural environment – covers the parking area, and the bicycle and luggage storage areas, which are below ground level and are hidden from view as you arrive. They are also concealed when viewed from either the Archabbey or from the valley. The Visitor Centre is surrounded by a one-way road, which leads the tourists' cars and buses to this backside area.

The conference hall on the lower floor has a capacity for 120 guests, which allows it to host a wide variety of events. The kitchen service areas are on the lower floor, which enhances the transparency and allows more flexibility in the utilization of the upper floor. It also gives the impression that à la carte restaurant is floating above the hill, overlooking the valley.

These improvements allow visitors to have a pleasant wait until the commencement of the tour in the Abbey. Furthermore, the visit can be expanded into a full programme by visiting the renovated arboretum, the new herbal garden and the pilgrimage house as well.

Az első pannonhalmi látogatásom toszkánai emlékeket idézett fel bennem. A tervezés során kezdettől fogva a táj, a minőségi környezet integrálását tartottuk szem előtt.

Dick SIKKES

When I first visited Pannonhalma, it reminded me of the landscape of Tuscany, Italy. In the design our main idea was to use the landscape and the quality of the surrounding area.

Hollandiában komoly hagyományai vannak a modern építészetnek, de a meglévő fogadóépület is megerősített minket abban, hogy ide egy modern hangvételű épületet tervezzünk. A munka során sikerült egyesíteni a holland és a magyar megközelítés előnyeit – a holland kontextualista felfogást a Magyarországon tapasztalt igényességgel a részletek kidogozásában.

Dick SIKKES

There is a long tradition of modern architecture in Holland, but the existing entrance building also encouraged us to design a modern building.

We managed to combine the Dutch approach, which can be characterised as a kind of integrated, contextual attitude, and the Hungarian approach where careful detailing is in strong demand.